

за рахунок розвитку єдиної телекомунікаційної інфраструктури для державних потреб.

Якісно побудована система електронного урядування має позитивно впливати на загальний хід та наслідки проведення подальших радикальних перетворень в українському суспільстві, насамперед, соціальної і економічної реформи, розбудови соціальної держави з впливовими інституціями громадянського суспільства, особливо з тих питань, де велике значення мають методи та форми взаємодії органів державного управління з населенням та бізнесом, громадськими організаціями. Подальше здійснення політики розбудови системи електронного урядування прямо залежить від політико-правового становища суспільства.

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІ АСПЕКТИ В НОВОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ КОДЕКСІ

Курсант 403 навчальної групи **Мельниченко О.О.**

Науковий керівник: кандидат юридичних наук **Демедюк Т.С.**

Україна є демократичною, правовою державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а права та свободи людини визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Разом з тим, гарантуючи дотримання прав і свобод людини, Основний закон держави вимагає від особи певної поведінки з метою недопущення обмеження чи порушення прав інших осіб, а також дозволяє встановлення відповідних вимог та обмежень. Наприклад, ст. 31 Конституції України гарантує кожному таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Винятки можуть встановлюватися лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігти злочинові чи з'ясувати істину під

час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо.

Аналіз досвіду правоохоронної діяльності переконливо свідчить про те, що закріплена кримінально-процесуальним законом України 1961 року система досудового розслідування була архаїчною та за рахунок дубляжу повноважень окремих ланок не забезпечувала ефективності його ведення. Формалізований підхід до побудови моделі доказування і, як наслідок, формування обвинувачення на досудовому слідстві та суді практично позбавляли сторону захисту реальних засобів впливу як на хід досудового розслідування, так і на можливість обґрунтування своїх правових позицій на стадії судового розгляду кримінальних справ. І це, по суті, робило український кримінальний процес інквізиційним. Презюмована Кодексом 1961 року гласність кримінального провадження мала вельми номінальний характер, оскільки не забезпечувалась реальними механізмами державного і громадського контролю за діяльністю органів, що виконують функцію кримінального переслідування. Подвійні стандарти в офіційному тлумаченні співвідношення оперативного і слідчого доказування, що панували у правовій доктрині, унеможливлювали створення та функціонування ефективної системи протидії злочинам. З урахуванням викладеного найбільш кардинальної перебудови потребувала саме модель досудового розслідування кримінальних правопорушень, що, власне, виражено у положеннях нового кримінального процесуального закону.

Згідно з новим КПК України зміна концепції досудового розслідування кримінальних правопорушень передусім полягає у розширенні повноважень його суб'єктів з одночасним посиленням процесуальних гарантій дотримання конституційних прав і свобод особи, а також забезпеченням функціонування надійних механізмів захисту та правової допомоги.

Найбільш істотних перетворень у новому кримінальному процесуальному законі зазнала система слідчих дій, що

відбулися за рахунок уведення до її складу негласних слідчих (розшукових) дій. За походженням ці дії є оперативно-розшуковими заходами, в основу яких покладено передбачену законодавством, із використанням специфічних методів та засобів, послідовність дій уповноважених суб'єктів, спрямованих на виявлення, розкриття та припинення протиправних посягань. Основним функціональним призначенням негласних слідчих (розшукових) дій в оновленій системі кримінального процесу України є забезпечення оптимальних шляхів використання у кримінальному процесуальному провадженні інформації, здобутої із використанням негласних сил та засобів, якими послуговується оперативно-розшукова діяльність.

До системи негласних слідчих (розшукових) дій, закріпленої у главі 21 Кримінального процесуального кодексу України, входять аудіо-, відео- контроль особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем, накладення арешту на кореспонденцію, її огляд та виїмка, аудіо-, відео контроль місця, контроль за вчиненням злочину, виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації, негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження, встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, негласне обстеження публічно недоступних місць, житла та іншого володіння. У ході досудового розслідування можуть використовуватись несправжні (імітаційні) та ідентифіковані (помічені) засоби. По суті, до несправжніх (імітаційних) засобів можуть належати конспіративні підприємства й організації, а також документи, що зашифровують особу чи відомчу приналежність учасників досудового розслідування. До ідентифікованих засобів можуть відноситись ті, які забезпечують провадження арешту кореспонденції, контрольної, оперативної закупки, контрольованого постачання. Відповідно до закону ці засоби можна використовувати під час доказування

у кримінальних справах. З метою забезпечення провадження окремих слідчих дій органами досудового розслідування можуть використовуватись також відносини конфіденційного співробітництва.

У КПК України, розвиваючи конституційні положення, вказано, що ніхто не може зазнавати втручання у приватне спілкування без ухвали слідчого судді. Прокурор, слідчий за погодженням із прокурором зобов'язані звернутися до слідчого судді з клопотанням про дозвіл на втручання в приватне спілкування у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку, якщо будь-яка слідча (розшукова) дія передбачатиме таке втручання. У разі постановлення слідчим суддею ухвали про відмову у втручання в приватне спілкування нове клопотання може бути подане прокурором, слідчим лише з новими відомостями. Слід підкреслити, що норми кримінального процесуального закону, які регламентують наведені дії суб'єктів досудового розслідування, ґрунтуються на високих морально-етичних принципах, оскільки містять заборону на втручання у приватне спілкування захисника, священнослужителя з підозрюваним, обвинуваченим, засудженим, виправданим.

ЕКСТРИМІСЬКІ ГРУПИ, ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА, ПРОТИДІЯ ПРАЦІВНИКАМИ ОВС

Курсант 4-го курсу **Моцюк В. В.**

Науковий керівник: викладач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування, кандидат юридичних наук **Марков М. М.**

У різних країнах і в різні часи було дано багато різних юридичних та наукових визначень поняття "екстремізм". Єдиного визначення на сьогоднішній день не існує. Доктор Пітер Т. Колеман (англ. *Peter T. Coleman*) і доктор Андреа Бартолі (англ. *Andrea Bartoli*) у своїй роботі "*Addressing*